

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જે. કે. ગુપ્તા

વિરુદ્ધ

ડી. જી. ઇન્વેસ્ટીગેશન એન્ડ રજીસ્ટ્રેશન અને અન્ય

નવેમ્બર ૪, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ બી. એન. અગ્રવાલ અને ન્યાયમૂર્તિ એચ. કે. સેમા]

એકાધિકાર અને પ્રતિબંધાત્મક વેપાર વ્યવહાર અધિનિયમ, ૧૯૬૯; કલમ ૨ (સી), ૧૩ (બી), ૧૪, ૧૫ અને ૧૮.કોમ્પ્યુટર તાલીમ સંસ્થા સામે ફરિયાદ-એમ.આર.ટી.પી. પંચે સંસ્થાને બિન-માન્ય અભ્યાસક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ ન આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને કોઈપણ ભ્રામક જાહેરાત જારી કરવા સામે પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો-આદેશને ખાલી કરવો-અપીલકર્તા દ્વારા કમિશન સામે કેટલાક તિરસ્કારપૂર્ણ આક્ષેપો કરીને દાખલ કરાયેલી અરજી-કમિશનના અધ્યક્ષે સંસ્થાના અપીલકર્તા-અધિકારીને ફોજદારી તિરસ્કાર માટે દોષી ઠેરવ્યો હતો અને તેને દોષિત ઠેરવ્યો હતો-અપીલ પર, પકડાયો હતો:જો કે આયોગને અવમાનના માટે સજા આપવા માટે ઉચ્ચ અદાલતને આપવામાં આવેલી તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા

આપવામાં આવી છે, પરંતુ આ અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત જોગવાઈઓ અનુસાર અને તે રીતે સત્તાનો ઉપયોગ થવો જોઈએ-એમ.આર.ટી.પી. એક્ટની કલમ ૧૮ હેઠળની જોગવાઈઓ જણાવે છે કે તિરસ્કારની કાર્યવાહીની સુનાવણી ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બનેલી બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવશે-કારણ કે તિરસ્કારની કાર્યવાહીની સુનાવણી અને નિર્ધારણ માત્ર અધ્યક્ષ દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું હતું, તેથી અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન થયું હતું-આક્ષેપિત આદેશને રદ કરવામાં આવ્યો હતો-કાયદા અનુસાર તિરસ્કારની કાર્યવાહીનો નિકાલ કરવા માટે આયોગને મોકલવામાં આવેલી બાબત-અદાલતની અવમાનના અધિનિયમ. ૧૯૭૧-કલમ ૧૮.

મોનોપોલીઝ એન્ડ રેસ્ટ્રિક્ટિવ ટ્રેડ પ્રેક્ટિસિસ કમિશન સમક્ષ કોમ્પ્યુટર એજ્યુકેશન સેન્ટર/ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, સામાવાળા નં. ૨ સામે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી.પંચે સંસ્થાને કોઈપણ બિન-માન્ય અભ્યાસક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકતો વચગાળાનો આદેશ પસાર કર્યો હતો અને નોકરીની નિયુક્તિ માટે ભ્રામક જાહેરાત જારી કરવા પર પણ પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.સંસ્થાના સેવા સલાહકાર, અપીલકર્તાએ આયોગ સામે કેટલાક તિરસ્કારપૂર્ણ આક્ષેપો કરીને મનાઈ હુકમનામાને ખાલી કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી.એકલ સભ્ય તરીકે બેઠેલા અધ્યક્ષે આ બાબત પર વિચાર કર્યો અને અપીલકર્તાને ફોજદારી તિરસ્કાર માટે દોષી ઠેરવ્યો અને તેને દોષિત ઠેરવ્યો.જેથી હાલની અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

અદાલતની અવમાનના અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને મંજૂરી આપીને અને અન્ય ફોજદારી અપીલને ફગાવી દેતા કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે;

એમ.આર.ટી.પી. એક્ટની કલમ ૧૩બી ના આધારે, આયોગને અવમાનના માટે સજા કરવાની તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે જે ઉચ્ચ અદાલતને આપવામાં આવી છે અને તેનો ઉપયોગ અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત રીતે કરવો પડશે. કાયદાની કલમ ૧૮ની ભાષા કે

"કલમ ૧૫ હેઠળ ફોજદારી તિરસ્કારની સુનાવણી કરવામાં આવશે અને ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે" તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ છે અને ફોજદારી તિરસ્કારના કિસ્સામાં, તિરસ્કારની કાર્યવાહીની સુનાવણી અને નિર્ધારણ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવે છે.ફોજદારી તિરસ્કાર માટે અપીલકર્તાને સજા આપવા માટેની તિરસ્કારની કાર્યવાહી અધ્યક્ષ દ્વારા અન્ય સભ્ય સાથે સાંભળવી જોઈતી હતી અથવા અધ્યક્ષ આ બાબતને આયોગના કોઈપણ બે સભ્યોને સુનાવણી માટે સોંપી શક્યા હોત, પરંતુ તે એકલા જ સુનાવણી અને કાર્યવાહી નક્કી કરવામાં ન્યાયી ન હતા જે કાયદાની કલમ ૧૮ ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરતી હતી. તેથી, અધ્યક્ષ દ્વારા પસાર કરાયેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ આ જ આધાર પર રદબાતલ કરવા માટે જવાબદાર છે અને કાયદાની કલમ ૧૫ ની શરતોમાં તિરસ્કારની કાર્યવાહીના નિકાલ માટે આ બાબત આયોગને મોકલવી પડશે. આથી, વાદગ્રસ્ત હુકમને રદ કરવામાં આવે છે અને આ બાબતને કાયદા અનુસાર તિરસ્કારની કાર્યવાહીનો નિકાલ કરવા માટે આયોગને મોકલી દેવામાં આવે છે.પરિણામે, ફોજદારી અપીલ નિર્ણય બની જાય છે. [૯૬૯-એ, ડી, એફ, જી]

ફોજદારી અપીલી હુકમત: ફોજદારી અપીલ નં. ૬૬૪/૧૯૯૭.

એકાધિકાર અને પ્રતિબંધાત્મક વેપાર વ્યવહાર આયોગ, નવી દિલ્હીના યુ.ટી.પી./આર.ટી.પી.ઈ. નં. ૬૬/૧૯૯૭ માં આઈ.એ. નં. ૮૨/૧૯૯૭ માં સી.પી. માં તારીખ ૦૯.૦૭.૧૯૯૭ રોજના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

સી.એ. નં. ૧૧૮૪/૧૯૭૭.

અપીલકર્તા માટે વિશ્વજીત સિંહ માટે વિજય કુમાર અને અતુલ શર્મા.

અશોક ભાન, ડી. એસ. મેહરા અને એસ. ડબલ્યુ. એ. કાદરી, પી.  
પરમેસ્વરન માટે, ઇ. સી. વિદ્યા સાગર (એન. પી.) પ્રતિવાદીઓ માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ બી. એન. અગ્રવાલ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યો.

ફોજદારી અપીલ નં. ૬૬૪/૧૯૯૭ અપીલકર્તા દ્વારા અદાલતની અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ની કલમ ૧૯ (ત્યારબાદ 'અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) હેઠળ અધ્યક્ષ, એકાધિકાર અને પ્રતિબંધાત્મક વેપાર વ્યવહાર આયોગ દ્વારા આપવામાં આવેલા આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં અપીલકર્તાને અધિનિયમની કલમ ૧૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે અને તેને એક મહિનાની સાદી કેદની સજા અને રૂ. ૨,૦૦૦/- નો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો છે. ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૮૪/૧૯૯૭ ઉપરોક્ત આદેશને પડકારતી વિશેષ રજા દ્વારા છે.

ટૂંકી હકીકતો એ છે કે મોનોપોલીઝ એન્ડ રિસ્ટ્રિક્ટેડ ટ્રેડ પ્રેક્ટિસિસ કમિશન (ત્યારબાદ 'ધ કમિશન' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) સમક્ષ મોનોપોલીઝ એન્ડ રિસ્ટ્રિક્ટેડ ટ્રેડ પ્રેક્ટિસિસ એક્ટ, ૧૯૬૯ (ત્યારબાદ 'ધ આઈ. ડી. ૧. એક્ટ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની જોગવાઈઓ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદ પર, આયોગ અને આયોગના અધ્યક્ષ દ્વારા ૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૭ના રોજ અયોગ્ય વેપાર પ્રથા પૂછપરછ નં. 'આઈ. ડી. ૨' નોંધવામાં આવી હતી અને

કોમ્પ્યુટર શિક્ષણ કેન્દ્ર (પ્રતિવાદી નં. ૨) દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને કોઈપણ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકતો વચગાળાનો આદેશ પસાર કર્યો હતો, સિવાય કે તે દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવે. કોઈપણ યોગ્ય સત્તા.જો સામાવાળા નં. ૨ સંસ્થા નોકરીની કોઈ પણ ખરીદીની બાંધધરી આપતી ન હોય તો, સામાવાળા નં. ૨ ને કોઈ પણ અભ્યાસક્રમ સંબંધિત જાહેરાતો જારી કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો, જે કન્ફર્મ જોબ પ્લેસમેન્ટ સાથે માન્ય નથી.નોટિસ પ્રાપ્ત થયા પછી, અપીલકર્તા, જે સામાવાળા નં. ૨ ના સેવા સલાહકાર હતા, તેમણે આયોગને આદેશના આદેશને રદ કરવા માટે એક પત્ર મોકલ્યો હતો, જેમાં આયોગ સામે કેટલાક તિરસ્કારપૂર્ણ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા.આયોગના અધ્યક્ષના અભિપ્રાય મુજબ, આવા પત્રની પ્રાપ્તિ પર, અપીલકર્તા સામે ફોજદારી તિરસ્કારનો કેસ કરવામાં આવ્યો હતો, તેને કારણ દર્શાવવા માટે નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી કે તેને ફોજદારી તિરસ્કાર માટે શા માટે સજા ન કરવામાં આવે, જેની પ્રાપ્તિ પર, કારણ દર્શાવવા માટે જવાબ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ અધ્યક્ષે, મામલાના તમામ ગુણદોષો પર વિચાર કર્યા પછી, ૯મી જુલાઈ, ૧૯૯૭ના રોજ પસાર કરાયેલા વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા અપીલકર્તાને કાયદાની કલમ ૧૨ હેઠળ ફોજદારી તિરસ્કાર માટે દોષી ઠેરવ્યો હતો અને તેને દોષિત ઠેરવ્યો હતો, જેના કારણે ઉપર જણાવ્યા મુજબ આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

એકમાત્ર પ્રશ્ન જે આપણા ધ્યાનમાં આવે છે તે એ છે કે શું વર્તમાન કેસમાં, નિર્વિવાદપણે ફોજદારી તિરસ્કારનો કેસ હોવાથી, માત્ર અધ્યક્ષને જ તિરસ્કારની

કાર્યવાહીનો સામનો કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી કે કાયદાની કલમ ૧૮ હેઠળ જરૂરી હોય તે પ્રમાણે ઓછામાં ઓછા બે સભ્યોની બેન્ચ દ્વારા તેની સુનાવણી અને નિર્ધારણ થવું જોઈએ? આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવા માટે, નીચે ટાંકવામાં આવેલી કાયદાની કલમ ૨ (સી), ૧૪, ૧૫ અને ૧૮ ઉપરાંત, એમ.આર.ટી.પી. કાયદાની કલમ ૧૩બી ની જોગવાઈઓની નોંધ લેવી ઉપયોગી થશે.

એમ.આર.ટી.પી. અધિનિયમની કલમ ૧૩બી નીચે મુજબ વાંચે છે: –

"૧૩બી. તિરસ્કાર માટે સજા કરવાની સત્તા –

આયોગ પાસે પોતાના તિરસ્કારના સંબંધમાં તે જ અધિકારક્ષેત્ર, સત્તાઓ અને સત્તા હશે જેનો ઉપયોગ ઉચ્ચ ન્યાયાલય કરે છે અને કરી શકે છે અને આ હેતુ માટે, અદાલતોની અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ની જોગવાઈઓ તે ફેરફારોને આધિન અસરકારક રહેશે.

(એ) તેમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલયના સંદર્ભનો અર્થ આયોગના સંદર્ભનો સમાવેશ થતો હોવાનું સમજવામાં આવશે;

(બી) ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૫માં મહાધિવક્તાને આપેલા સંદર્ભનો અર્થ, કેન્દ્ર સરકાર સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા આ માટે નિર્દિષ્ટ કરે તેવા કાયદા અધિકારીના સંદર્ભ તરીકે કરવામાં આવશે.

કાયદાની કલમ ૨ (સી), ૧૪, ૧૫ અને ૧૮ નીચે મુજબ વાંચે છે: –

"૨(સી) "ફોજદારી તિરસ્કાર" નો અર્થ એ છે કે કોઈ પણ બાબતનું પ્રકાશન (ભલે તે શબ્દો દ્વારા, બોલાયેલા અથવા લેખિત, અથવા સંકેતો દ્વારા, અથવા દૃશ્યમાન રજૂઆત દ્વારા, અથવા અન્યથા) અથવા અન્ય કોઈ કાર્ય જે પણ

(૧) કોઈ પણ અદાલતને બદનામ કરે છે અથવા બદનામ કરે છે, અથવા તેની સત્તાને ઓછી કરે છે અથવા ઓછી કરે છે; અથવા

(૨) પૂર્વગ્રહો, અથવા કોઈપણ ન્યાયિક કાર્યવાહીના યોગ્ય માર્ગમાં દખલ કરે છે અથવા તેમાં દખલ કરે છે; અથવા

(૩) અન્ય કોઈ પણ રીતે ન્યાયના વહીવટમાં દખલ કરે છે અથવા તેમાં દખલ કરે છે, અથવા અવરોધ ઊભો કરે છે અથવા અવરોધ ઊભો કરે છે.

"કલમ ૧૪.પ્રક્રિયા જ્યાં સર્વોચ્ચ અદાલત અથવા ઉચ્ચ અદાલતની સામે તિરસ્કાર હોય.

(૧) જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ તેની હાજરીમાં અથવા સુનાવણીમાં કરવામાં આવેલી અવમાનના માટે દોષિત છે એવો આરોપ મૂકવામાં આવે અથવા તેના પોતાના અભિપ્રાય પર સુપ્રીમ કોર્ટ અથવા હાઈકોર્ટ સમક્ષ હાજર થાય, ત્યારે કોર્ટ આવી વ્યક્તિને કસ્ટડીમાં રાખી શકે છે, અને તે જ દિવસે અથવા તે પછી શક્ય તેટલી વહેલી તકે કોર્ટ ઊભી થાય તે પહેલાં કોઈપણ સમયે;

(એ) તેના પર જે તિરસ્કારનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે તેની લેખિતમાં જાણ કરાવવી;

(બી) તેને આરોપ સામે પોતાનો બચાવ કરવાની તક પૂરી પાડવી;

(સી) જરૂરી હોય તેવા પુરાવા લીધા પછી અથવા આવી વ્યક્તિ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તેવા પુરાવા લીધા પછી અને તેમની વાત સાંભળ્યા પછી, આરોપની બાબત નક્કી કરવા માટે તાત્કાલિક અથવા મોકૂફ પછી આગળ વધો; અને

(ડી) ન્યાયી હોય તેવી વ્યક્તિની સજા અથવા મુક્તિ માટે એવો આદેશ કરો.

(૨) પેટા-કલમ (૧) માં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, જ્યાં તે પેટા-કલમ હેઠળ તિરસ્કારનો આરોપ મુકાયેલી વ્યક્તિ, પછી ભલે તે મૌખિક અથવા લેખિત હોય, તે ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયના કોઈ ન્યાયાધીશ દ્વારા તેની સામેના આરોપનો પ્રયાસ કરવા માટે લાગુ પડે છે, જેમની હાજરીમાં અથવા સુનાવણીમાં ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે, અને અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે આવું કરવું વ્યવહારુ છે અને ન્યાયના યોગ્ય વહીવટના હિતમાં અરજીને મંજૂરી આપવી જોઈએ, તે બાબતને કેસની હકીકતોના નિવેદન સાથે, મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ મુકવામાં આવશે, જેમ કે તે યોગ્ય લાગે તે નિર્દેશો માટે તેની સુનાવણીનો આદર કરે છે.

(૩) અન્ય કોઈ કાયદામાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ તિરસ્કારનો આરોપ મૂકવામાં આવેલી વ્યક્તિની કોઈપણ સુનાવણીમાં, જે પેટા-કલમ (૨) હેઠળ આપવામાં આવેલા નિર્દેશને અનુસરીને, ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો સિવાયના અન્ય ન્યાયાધીશ દ્વારા કરવામાં આવે છે, જેમની હાજરીમાં અથવા સુનાવણીમાં ગુનો કરવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ છે, તે ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયાધીશો માટે સાક્ષી તરીકે હાજર થવું જરૂરી રહેશે નહીં અને પેટા-કલમ (૨) હેઠળ મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ મૂકવામાં આવેલા નિવેદનને કેસમાં પુરાવા તરીકે ગણવામાં આવશે.

(૪) આરોપના નિર્ધારણ સુધી, અદાલત નિર્દેશ આપી શકે છે કે આ કલમ હેઠળ તિરસ્કારનો આરોપ લગાવનાર વ્યક્તિને તે નિર્દિષ્ટ કરે તેવી કસ્ટડીમાં અટકાયતમાં રાખવામાં આવશે;

પરંતુ તેને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવશે, જો અદાલતને પૂરતી લાગે તેવી રકમ માટેના બોન્ડનો અમલ બાંધધરી સાથે અથવા વગર કરવામાં આવે, જેમાં એવી શરત હોય કે આરોપી વ્યક્તિ બોન્ડમાં ઉલ્લેખિત સમયે

અને સ્થળે હાજર રહેશે અને અદાલત દ્વારા અન્યથા નિર્દેશ ન થાય ત્યાં સુધી તે હાજર રહેવાનું ચાલુ રાખશે.

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે અદાલત, જો તેને યોગ્ય લાગે તો, આવી વ્યક્તિ પાસેથી જામીન લેવાને બદલે, તેને તેની હાજરી માટે બાંધધરી વિના બોન્ડ ચલાવવા પર મુક્ત કરી શકે છે.

"કલમ ૧૫-અન્ય કેસોમાં ફોજદારી તિરસ્કારની માન્યતા.

(૧) કલમ ૧૪ માં ઉલ્લેખિત તિરસ્કાર સિવાયના ફોજદારી તિરસ્કારના કિસ્સામાં, સર્વોચ્ચ અદાલત અથવા ઉચ્ચ અદાલત પોતાની ગતિએ અથવા -

(એ) મહાધિવક્તા, અથવા

(બી) મહાધિવક્તાની લેખિત સંમતિ સાથે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ; અથવા

(સી) કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ દિલ્હી માટે ઉચ્ચ ન્યાયાલયના સંબંધમાં, કેન્દ્ર સરકાર, સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા, આ વતી અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ, આવા કાયદા અધિકારીની લેખિત સંમતિ સાથે નિર્દિષ્ટ કરી શકે તેવા કાયદા અધિકારી.

(૨) ગૌણ અદાલતના કોઈ પણ ફોજદારી તિરસ્કારના કિસ્સામાં, ઉચ્ચ અદાલત ગૌણ અદાલત દ્વારા અથવા મહાધિવક્તા દ્વારા અથવા કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશના સંબંધમાં, એવા કાયદા અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રસ્તાવ પર કાર્યવાહી કરી શકે છે, જે કેન્દ્ર સરકાર, સત્તાવાર રાજપત્રમાં સૂચના દ્વારા, આ વતી નિર્દિષ્ટ કરે.

(૩) આ કલમ હેઠળ કરવામાં આવેલી દરેક દરખાસ્ત અથવા સંદર્ભમાં એ તિરસ્કારનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે કે જેના માટે આરોપી વ્યક્તિ દોષિત હોવાનું માનવામાં આવે છે.

સમજૂતી.આ વિભાગમાં, "મહાધિવક્તા" અભિવ્યક્તિનો અર્થ થાય છે;

(એ) સુપ્રીમ કોર્ટ, એટર્ની જનરલ અથવા સોલિસિટર જનરલના સંબંધમાં;

(બી) ઉચ્ચ ન્યાયાલયના સંબંધમાં, રાજ્યના મહાધિવક્તા અથવા જે રાજ્યો માટે ઉચ્ચ ન્યાયાલયની સ્થાપના કરવામાં આવી છે તેમાંથી કોઈપણ;

(સી) ન્યાયિક કમિશનરની અદાલતના સંબંધમાં, કેન્દ્ર સરકાર, સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા, આ વતી નિર્દિષ્ટ કરી શકે તેવા કાયદા અધિકારી.

"કલમ ૧૮.ફોજદારી તિરસ્કારના કેસોની સુનાવણી બેંચો દ્વારા થવી.

(૧) કલમ ૧૫ હેઠળ ફોજદારી તિરસ્કારનો દરેક કેસ સાંભળવામાં આવશે અને ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) ન્યાયિક કમિશનરની અદાલતને લાગુ પડશે નહીં.

[ ભારપૂર્વક ]

ઉપરોક્ત જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં, તે સ્પષ્ટ થશે કે એમ.આર.ટી.પી. અધિનિયમની કલમ ૧૩બી ના આધારે, આયોગને હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલી અવમાનના માટે સજા કરવાની તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે અને તેનો ઉપયોગ અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત રીતે કરવો પડશે. કાયદાની કલમ ૨ (સી) 'ફોજદારી તિરસ્કાર' ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.

કાયદાની કલમ ૧૫ હેઠળ, કાયદાની કલમ ૧૪ માં ઉલ્લેખિત તિરસ્કાર સિવાયના ફોજદારી તિરસ્કાર માટે કાર્યવાહી કરી શકાય છે. કલમ ૧૪ હેઠળ, જો અદાલતની હાજરીમાં અથવા સુનાવણીમાં તિરસ્કાર કરવામાં આવ્યો હોય તો કાર્યવાહી કરી શકાય છે. કલમ ૧૮ જણાવે છે કે કલમ ૧૫ હેઠળ ફોજદારી તિરસ્કારનો દરેક કેસ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા સાંભળવામાં આવશે અને નક્કી કરવામાં આવશે જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે કમિશનના કિસ્સામાં, ફોજદારી તિરસ્કાર માટેની કાર્યવાહીની સુનાવણી કરવી પડશે અને એમ.આર.ટી.પી. ની કલમ ૫ હેઠળ સ્થાપિત થનારા ઓછામાં ઓછા બે સભ્યોના કમિશનની બેન્ચ દ્વારા નક્કી કરવી પડશે. અધિનિયમમાં એક અધ્યક્ષનો સમાવેશ થશે અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા બેથી ઓછા અને આઠથી વધુ સભ્યોની નિમણૂક કરવામાં આવશે જે દર્શાવે છે કે કમિશનમાં એક અધ્યક્ષ અને કાયદાની કલમ ૧૮ની ભાષામાં ઓછામાં ઓછા બે સભ્યો હશે. કલમ ૧૫ હેઠળ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા સુનાવણી અને નિર્ધારણ કરવામાં આવશે "ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ છે અને ફોજદારી તિરસ્કારના કિસ્સામાં, તિરસ્કારની કાર્યવાહીની સુનાવણી અને નિર્ધારણ ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવે છે. આયોગમાં અધ્યક્ષ અને ઓછામાં ઓછા બે સભ્યોનો સમાવેશ થતો હોવાથી, ફોજદારી અવમાનના માટે અપીલકર્તાને સજા આપવા માટેની અવમાનની કાર્યવાહી અધ્યક્ષ દ્વારા અન્ય સભ્ય સાથે સાંભળવી જોઈતી હતી અથવા અધ્યક્ષ આ બાબતને આયોગના કોઈપણ બે સભ્યોને સુનાવણી માટે સોંપી શક્યા હોત, પરંતુ કાયદાની કલમ ૧૮ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન

કરતી કાર્યવાહીની સુનાવણી અને નિર્ધારણમાં તે એકલા જ ન્યાયી ન હતા. તેથી, અધ્યક્ષ દ્વારા પસાર કરાયેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ આ જ આધાર પર રદબાતલ કરવા માટે જવાબદાર છે અને કાયદાની કલમ ૧૫ ની શરતોમાં તિરસ્કારની કાર્યવાહીના નિકાલ માટે આ બાબત આયોગને મોકલવી પડશે.

તદનુસાર, ફોજદારી અપીલ નં. ૬૬૪/૧૯૯૭ ને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, વાદગ્રસ્ત હુકમને રદ કરવામાં આવે છે અને આ બાબતને કાયદા અનુસાર તિરસ્કારની કાર્યવાહીનો નિકાલ કરવા માટે કમિશનને મોકલી દેવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, ફોજદારી અપીલ નં. ૧૧૮૪/૧૯૯૭ ને નિર્થક ઠેરવવામાં આવી છે અને તે મુજબ તેને બરતરફ કરવામાં આવે છે.

ફોજદારી અપીલ નં. ૬૬૪/૧૯૯૭ ને મંજૂરી છે અને

ફોજદારી અપીલ નં. ૧૧૮૪/૧૯૯૭ રદ કરવામાં આવી હતી.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official

purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.